

نگاهی به شهرستان گناوه در سال ۱۴۰۰

با رویکرد (اجتماعی، فرهنگی و سیاسی)

تهیه و تنظیم

**زهرا عابدینی حیاتداودی- کارشناس امور اجتماعی و فرهنگی
فرمانداری شهرستان گناوه**

تاریخ شهرستان گناوه

در نوشته های یاقوت حموی و اضطخری و ناصر خسرو بنا به فتح جیم و تشدید نون و گنابا، گنده، گندابه، جانابه، گنابه، گنفه، گنبد، گاهی جنابه و گنابه به ضم اول در نوشته های حمدالله مستوفی ابن نوفل، بلاذری و دیگر دیده شده است.

گنابه شهری است بزرگ و خرم و جای بازرگانی با خواسته های بسیار و از وی جامه های گوناگون خیزد و در دریای گنابه معدن مروارید است.

جنابه به فتح جیم و تشدید نون و الف و فتح با، یک نقطه شهری است، معاذی خارگ و طایفه قرامطه از آن است. خارگ جزیره ای است در دریای فارس و شهر جنابه (گناوه) در سال هجدهم هجری بدست عثمان بن ابی العاص ثقفی فتح شد، عثمان همچنین متوجه جنابه شد و آنجا را گشود.

گناوه در کتاب پاول شواتس :

شهر جنابه (همچنین جنابا) و به ندرت جنابه به احتمال در حوالی آبادی امروزی به نام Genawa قرار داشته است. اما اظهار نظر مقدسی بر خلاف آن است که بتوانیم شهر قدیم را کاملاً با این آبادی یکسان بشماریم. مطلب وی چنین است: « در کنار شعبه ای از دریا قرار دارد». یاقوت که شهر را « بیش از یک بار» دیده است، با دقت بیشتری گوید: « در ساحل دریای بزرگ واقع نیست، بلکه از طریق خلیجی که منشعب از دریاست کشتی ها به آن می رسند بین هر و دریا تقریباً سه مایل یا کمتر از آن فاصله است.» بر حسب این قول جنابه قدیم را باید قدری دورتر در جهت شمال در حدود محل قلعه حیدر یا در جنوب کنار خلیج کوچک امام زاده جستجو کرد. علی الظاهر شهری بوده است بسیار قدیمی و کهنه.

ابن الفقیه آن را ساخته یکی از نوادگان طهمورث می داند . عرب ها هنگام تصرف این دیار با قلعه ای روبرو شدند که تسلیم آنان شد. اولین کسی که توصیفی از خود شهر به دست می دهد. مقدسی است: بازارها در کوچه ها قرار دارند (گویا مراد آن است که بازارها سرپوشیده نبوده اند) و مسجد جامع در مرکز آبادی است. آب آشامیدنی از چاه های آغشته به نمک و آب انبارها تأمین می شود.» اضطخری فقط به طور کلی می گوید: « جنابه بزرگتر است از مهروبان و بندرگاهی است برای بقیه فارس. حول و حوش آن هم حاصلخیز و هوای آن بسیار گرم است.» ضمناً به گفته همین نویسنده شهر در شمال سالمترین مناطق گرمسیر است. از آن گذشته وی جامه های کتان را به عنوان صادرات آن دیار یاد می کند و یادآوری می شود که یک کارگاه سلطنتی در آنجا وجود دارد. این حوقل به خصوص به اهمیت اقتصادی شهر اشاره میکند و می گوید: « در اینجا کارگاه هایی برای ساخت اقسام بسیاری از کتان موجود است و داد و ستد شهر رونق دارد.»

پارچه های جنبی را که اسم شهر بر آن است از نظر صادرات فارس مهم می شمارد . اهمیت این موضع از لحاظ کشتیرانی از آنجا روشن می شود که فهرست های قدیمی تر توقفگاه ها ارتباط با شیراز یعنی مرکز سرزمین فارس را فقط در مورد این شهر و سیراف به دقت تعیین می کنند. گذشته از کشتیرانی گویا کشتی سازی هم در آنجا رواج داشته است.

ادوار بعد بر این بندر هم زیان و خسران به بار آورد و بیش از همه در اثر قیام های قرمطیان که بعضی از پیشوایان آنها مانند ابوسعید و ابوطاهر خود از نابه برخاسته بودند متضرر شد. یاقوت و قزوینی شهر را کوچک ذکر می کند. ابوالفداء آن را تقریباً به کلی ویرانه می خواند به خصوص قزوینی از آن تصویر نامساعدی به دست می دهد: « هوایی بد و آبی غیر سالم دارد. فاقد زراعت و دامداری است ، زیرا زمین های متعلق بدان شوره زار و آب آن نیز شور است. حکایت میکنند به محض اینکه مردم آب شیرین بخواهند گودال بزرگی می کنند و آن را از گل پاکیزه ای که از نقطه ای دور می آوردند پر می کنند، آنگاه در آن چاهی می زنند که آب آن خوش طعم است. سکنه شهر را مجموعه ای از مردم ناساز تشکیل می دهند. شهر در اثر ظلم و زورگوئی و حق کشی به دسته های مختلف تقسیم شده، عیاشی و بی رسمی در آنجا علنی تر از عبادت و گفتن اذان در سایر نقاط انجام می گیرد. قزوینی از بازار ماهی فروشان جنبه ذکر می کند. به گفته وی در آنجا نوعی ماهی را که در دریا فراوان بود و بسیار صید می شد، به صورت کباب شده می فروخته اند ، ماهی را چنین توصیف می کند: « سبزرنگ، بلندتر از یک ذراع، با پوزه ای بزرگ که طول آن به یک ذراع تمام نمی رسد و شکل تیغه اره دارد و در دو طرف آن دندان دیده می شود.»^۱

گناوه از زبان جلال آل احمد

« از گچساران به جزیره خارگ لوله نفت کشیده اند تا گناوه. این لوله از کوه و دشت می گذرد و از گناوه به خارگ از زیر دریا- حفاظت این لوله ها و نظارت بر صدور نفت و پذیرایی از نفتکش های بزرگ وجود تأسیساتی را ایجاب می کند که خارگ را مبدل خواهد ساخت به بندری بین المللی و شاید گناوه را رونقی ببخشد و ناچار کارگرانی به رفاهی نسبی خواهند رسید و در متن رفت و آمد ملاحان دیگر ملت ها چشمی گشوده تر خواهد یافت و به گشایش در زندگی و در ذهن و ناچار مصرف بیشتر و دستی آسانتر به دهان رسنده و عاقبت در هر خانه ای پنکه ای و یخچالی و گهواره چرخداری و زیر پای هر کارگری یک ماشین شخصی ... از این خوشبین تر نمی توان بود.»^۲

۱- پاول شواتس / جغرافیای تاریخی فارس / مترجم کیکاووس جهاننداری / انجمن آثار و مفاخر ملی / ۱۳۷۲ ص ۱۶۵-۱۶

۲- خارک مراوارید خلیج فارس، جلال آل احمد

موقعیت جغرافیایی شهرستان

شهرستان گناوه با مساحتی حدود ۲۲۲۸ کیلومتر مربع در ساحل شمالی خلیج فارس بین ۲۹ درجه و ۳۴ دقیقه عرض شمالی و ۵۰ درجه و ۳۱ دقیقه طول شرقی از نصف النهار گرینویچ قرر دارد. این شهرستان از شمال غربی به شهرستان دیلم، از شمال شرقی به استان فارس، از مشرق به شهرستان دشتستان، از جنوب به شهرستان بوشهر و از مغرب به خلیج فارس زیبای منتهی می شود.

اقلیم و آب و هوا

آب و هوای شهرستان گناوه، گرم و مرطوب می باشد و در فصل تابستان بادهای گرم و سوزان نیز در برخی از نقاط شهرستان جریان دارد. میانگین بارش در شهرستان ۱۸۰ میلی متر، ۴۸ الی ۲۰ درجه سانتی گراد می باشد که عمده این بارش ها در فصول پاییز و زمستان می باشد. ناهمواریها شهرستان در جنوب شهرستان که انتهای کوههای زاگرس می باشد وجود دارد. دو رودخانه آب شور به نام های گپ که فصلی در برخی ایام سال جریان دارد و رودخانه دائمی حله از جمله رودخانه های آب شور شهرستان می باشند.

نژاد و قومیت

ساکنان این شهرستان از اقوام مختلفی تشکیل شده اند. مهاجرینی که اغلب از دهستان لیراوی (دیلم) و روستاهای اطراف شهرستان به آن مراجعه کرده اند عمدتاً ریشه های لری دارند. اعراب نیز محله مخصوص خود را داشته و همچنین از اقوام دشتی نیز عده ای در گناوه ساکن هستند.

زبان و گویش

زبان مردم گناوه فارسی بوده که با لهجه محلی بدان تکلم می کنند. البته این گویش از نفوذ پاره ای لهجه ها از جمله دری فارسی مصون نمانده است. اضافه بر آن تعدادی از مفردات زبان های بیگانه از قبیل انگلیسی، پرتغالی و عربی نیز در آن دیده می شود.^۱

۱ دریانورد، غلامحسین، نگاهی به بندر گناوه؛ ۱۳۹۲

مشخصات کلی

فاصله تا مرکز استان	تعداد روستا			تعداد دهستان	تعداد شهر	تعداد بخش	مساحت	جمعیت سال ۱۳۹۵	سال تصویب	شهرستان
	خالی از سکنه	بالای ۲۰ خانوار	کمتر از ۲۰ خانوار							
۱۳۰	۱۱	۳۳	۱۹	۲	۲	۲	۲۲۲۸	۱۰۲۴۸۴	۱۳۵۸	گناوه

جمعیت فعال ۱۰ ساله و بیشتر برابر ۳۲۴۸۴ نفر می باشد که ۲۸۰۸۸ نفر از آن یعنی ۸۶/۵ درصد جمعیت شاغل و ۴۳۹۶ (۱۳/۵ درصد) را جمعیت بیکار به خود اختصاص داده اند. از این تعداد شاغلان ۲۴۰۱۵ نفر مرد و مابقی زن می باشند سهم شاغلان زن ۱۴/۵ درصد می باشد. همچنین نرخ اشتغال و نرخ بیکاری به ترتیب برابر با ۸۶/۵ و ۱۳/۵ درصد می باشد.^۱

جغرافیای شهرستان

جغرافیای طبیعی	آب و هوا (کلیات، میانگین بارش، دما، ...) گرم و مرطوب، میانگین بارش ۱۸۰ میلی متر، ۴۸ الی ۲۰ درجه سانتی گراد.								
	ناهمواریها (کوهها، رودخانه ها و دشت های مهم) انتهای کوههای زاگرس، کوههای گمارون و گلخاری رودخانه شور، دره گپ ، رودخانه حله، دشت حیات داوود								
	مراکز شهرستان های مجاور(بازکر جهات اربعه و فاصله) ازشمال: به شهرستان دیلم ازغرب: به خلیج فارس ازجنوب: به شهرستان بوشهر ازشرق : به شهرستان دشتستان								
جغرافیای	خانوار شهری	خانوار روستایی	تعداد کل خانوار	تعداد زنان	تعداد مردان	جمعیت شهری	جمعیت روستایی	گویشها	درصد باسوادی
	۲۱۸۱۰	۶۳۷۱	۲۸۱۶۷	۵۰۶۵۹	۵۱۸۲۵	۷۹۷۲۴	۲۲۷۶۰	فارسی و لری	۹۸ %

سطح تقسیماتی	سرشماری سال ۶۵	سرشماری سال ۷۵	سرشماری سال ۸۵	سرشماری سال ۹۰	سرشماری سال ۹۵	ملاحظات (الحاق و انتزاعها و...)
شهرستان/بخش ها	۶۳۲۵۱	۷۲۳۳۱	۸۳۴۱۸	۹۰۴۹۳	۱۰۲۴۸۴	در سال ۱۳۷۰ بخش

تعداد شهر ها ، روستاها و دهستانها

این شهرستان دارای ۲ بخش ۲ دهستان و ۲ شهر با ۶۳ آبادی است.

• بخش مرکزی

○ دهستان حیات داود

• بخش ریگ

○ دهستان رودحله

شهرها: بندر گناوه - بندر ریگ

ردیف	عنوان	جمعیت	خانوار
۱	شهرستان گناوه	۱۰۲۴۸۴	۲۸۱۶۷
۲	بخش مرکزی	۱۰۷۸۱	۷۸۹۶
۳	بخش ریگ	۱۳۸۲۵	۳۹۹۶
۴	دهستان حیات داود	۱۵۱۷۷	۴۲۰۴
۵	دهستان رودحله شمالی	۷۵۷۳	۲۱۶۳
۶	شهر گناوه	۷۳۴۷۲	۱۹۹۷۷
۷	شهر ریگ	۶۲۵۲	۱۸۳۳

آمار بر اساس سرشماری نفوس و مسکن ۱۳۹۵

نکات خاص و مهم بخش و مناطق شهرستان در خصوص محورهای ذیل:

در سال ۱۳۵۸ همزمان با پیروزی انقلاب اسلامی بخشداری کل به فرمانداری تبدیل شد و شهرستان گناوه با سه بخش مرکزی، ریگ و دیلم اداره می شد تا در سال ۱۳۷۰ بخشداری دیلم تبدیل به فرمانداری و از شهرستان گناوه منتزع گردید.

۱- مسائل نژادی ، قومی و قبیله ای:

مسائل نژادی وجود ندارد اقوام و طوایف و قبیله های مختلفی در این شهرستان زندگی می کنند زیرا در این شهرستان یک شهرستان مهاجر پذیر بوده است.

۲- گویشهای زبانی: محلی، لری

مسائل نژادی ، قومی و قبیله ای بندر ریگ :

مردم بندر ریگ از نژاد آریایی هستند و لهجه ای محلی دارند که خاص منطقه ریگ است.

بخش مرکزی: دهستان حیات داود با مرکزیت روستای محمد صالحی

نام روستاها به تفکیک جمعیت و خانوار :

ردیف	نام روستا	زن	مرد	جمعیت	تعداد خانوار
۱	مال قاید	۲۵۶۵	۲۶۴۰	۵۲۰۵	۱۴۶۱
۲	مال خلیفه	۳۸۴۲	۱۹۴۴	۱۸۹۸	۱۰۶۰
۳	سربست	۸۹۱	۹۴۳	۱۸۳۴	۴۷۰
۴	گشویی	۲۵۸	۲۶۶	۵۲۴	۱۳۵
۵	چاه بردی	۴۲۲	۴۲۵	۸۴۷	۲۰۷
۶	قلعه حیدر	۱۷۷	۱۵۹	۳۳۶	۸۹
۷	احمدحسین	۲۳	۱۸	۴۱	۱۴
۸	بقعه	۱۱	۱۰	۲۱	۶
۹	بهمنیار غربی	۵۶	۴۲	۹۸	۳۳
۱۰	بهمنیار شرقی	۱۶۳	۱۳۹	۳۰۲	۹۷
۱۱	بینک	۱۹	۱۲	۳۱	۱۱
۱۲	چاه شور	۴	۵	۹	۴
۱۳	چاهک	۱۶	۲۰	۳۶	۸
۱۴	چشمه	۴	۹	۲۲	۱۳
۱۵	کنار سیاه	۱	۴	۵	۱
۱۶	تل برج	۱	۱	۲	۱
۱۷	غول کل - اسلام آباد	۵۸	۷۹	۱۰۱	۵۸
۱۸	شول	۳۳۱	۳۳۶	۶۶۷	۱۹۸
۱۹	تاج ملکی	۱۲	۱۴	۲۶	۹
۲۰	تل تل	۹۶	۱۰۰	۱۹۶	۵۴
۲۱	فخرآوری	۲۰۶	۱۷۳	۳۷۹	۱۰۷
۲۲	کلر	۳۷	۳۱	۶۸	۳۷
۲۳	کمالی	۸	۱۰	۱۸	۷
۲۴	گمارون	۱۵۷	۱۵۷	۳۱۴	۷۸
۲۵	مال محمد عبدالعلی	۸	۶	۱۴	۵
۲۶	امامزاده صدرالدین	۴	۳	۷	۴
۲۷	محمد صالحی	۸۳۳	۸۳۶	۱۶۶۹	۴۳۸
۲۸	چم شهاب	۳۳	۳۲	۶۵	۱۸
۲۹	عباسی	۳۳۰	۳۳۳	۶۶۳	۱۷۰
۳۰	گنجشکی	۱۶	۱۷	۳۳	۱۱
۳۱	میلک	۱۸	۷	۲۵	۹

روستاهای فاقد سکنه در بخش مرکزی:

بنکی سید عباس - بنکی سیدحسین - بزی - تل پرون - کوکری - تل کلات

بخش ریگ دهستان رودحله با مرکزیت چهار روستایی

نام روستاها به تفکیک جمعیت و خانوار:

ردیف	نام روستا	زن	مرد	جمعیت	تعداد خانوار
۱	پوزگاه	۳۴۱	۳۲۹	۶۷۰	۱۶۷
۲	گاو سفید بزرگ	۸۷	۷۸	۱۶۵	۵۴
۳	گاو سفید وسط	۲	۷	۹	۲
۴	چهار برج	۷۱	۷۵	۱۴۶	۴۵
۵	چهار محل	۱۹۵	۱۹۴	۳۸۹	۱۰۹
۶	گاو سفید کوچک	۱۴	۸	۲۲	۷
۷	کدائی	۱۵	۱۲	۲۷	۱۰
۸	رود شور	۹۵	۸۸	۱۸۳	۴۶
۹	چهار روستایی	۱۲۶۶	۱۱۸۸	۲۴۵۴	۶۸۷
۱۰	مال محمود	۲۴۳	۲۶۳	۵۰۶	۱۳۷
۱۱	جزیره شمالی	۴۶۸	۴۷۶	۹۴۴	۲۲۵
۱۲	عرش	۱	۱	۲	۱
۱۳	کوهک کوچک	۶۷	۷۸	۱۴۵	۳۸
۱۴	سمندکی	۵	۳	۸	۳
۱۵	جزیره جنوبی	۳۸۲	۳۸۸	۷۷۰	۱۹۳
۱۶	حاج حبی	۸	۴	۱۲	۳
۱۷	قلعه سرهان	۱۱	۷	۱۸	۸
۱۸	گوابین	۱۴۴	۱۳۴	۲۷۸	۷۶
۱۹	مجنون	۳۹	۳۸	۷۷	۲۳
۲۰	محمدی	۲۱۰	۱۷۹	۳۸۹	۱۰۷
۲۱	احشام احمد	۱۷	۲۰	۳۷	۹

روستاهای فاقد سکنه در بخش ریگ

جمولی - کوهک بزرگ - انجیرو - بیدو - رمله

نتایج تفصیلی جمعیت تا بهمن ماه ۱۴۰۱ (برگرفته از اطلاعات آماری شبکه بهداشت و درمان
شهرستان گناوه)

ساکن / غیر ساکن	خانوار	جمعیت	مرد	زن
ایرانی	۳۰۸۴۲	۱۱۰۶۷۴	۵۵۸۸۶	۵۴۷۸۸
غیر ایرانی	۱۸۸۰	۸۰۴۷	۴۶۳۸	۳۴۰۹

فرهنگ و هنر در شهرستان گناوه

کتابخانه های موجود در شهرستان

نام کتابخانه	سال بهره برداری	درجه	تعداد کتاب	تعداد اعضا	تعداد کارکنان
کتابخانه عمومی شهدای گناوه	۱۳۵۰	۶	۲۰۲۱۸	۱۰۹۰	۲
کتابخانه عمومی ولایت	۱۳۸۵	۵	۲۱۲۴۹	۱۳۰۸	۳
کتابخانه عمومی شهید محمد فولاد (بندرریگ)	۱۳۴۴	۷	۱۸۷۷۰	۳۹۳	۲
کتابخانه عمومی امام جواد ع - چهارروستایی	۱۳۸۴	روستایی	۱۷۵۰۰	۷۲۳	۱
کتابخانه عمومی وحدت اسلامی - جزیره ها	۱۳۸۸	روستایی	۶۷۰۰	۴۲۳	۱
کتابخانه عمومی شهدای محراب - محمد صالحی	۱۳۸۸	روستایی	۸۳۰۰	۴۴۶	۱

• کانون های فرهنگی و هنری:

۲۱	موسسه فرهنگی و هنری و هنری ارشاد
۱۲	تعداد کانون های فرهنگی و دینی سازمان تبلیغات

سالن های اجتماعات و نمایش:

نام سالن	دستگاه متولی	آغاز بهره برداری	ظرفیت (نفر)
تالار هنر	اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی	۸۱	۲۷۴
مجمع فرهنگی و هنری	اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی	۸۶	۲۸۴
نگارخانه مرحوم زنده یاد اله کرم افتخاری	اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی	۹۳	-
سالن پلاتو	اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی	۹۰	۸۰
تماشاخانه دریانورد	اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی	۹۴	۱۰۰
تالار بهزاد	آموزش و پرورش	۹۷	۴۰۰
سالن فنی و حرفه ای	فنی و حرفه ای		۱۸۰

کتابنامه شهرستان (مجموعه کتب نگاشته شده درباره تاریخ، فرهنگ، جغرافیا و روابط اجتماعی):

عنوان کتاب	نویسنده	موضوعات اصلی کتاب	تاریخ اولین چاپ
شهروندان بهشت	غلامحسین دریانورد	شهدای شهرستان گناوه	۱۳۷۰
نامه گناوه	غلامحسین دریانورد	فرهنگ و آداب و رسوم	۱۳۸۲
گناوه قریه خور خلیل	عباس عباسی	تاریخی	۱۳۷۹
گناوه در آینه فرهنگ مردم	علی ایزدی	فرهنگی	۱۳۹۳
نگاهی به بندر گناوه	غلامحسین دریانورد	هنری	۱۳۹۲
اینجا گناوه است	غلامحسین دریانورد		
کلاغ بعد از باغ	دکتر حسین جلالپور	شعر	
سی سالگیم را آتش می گیرم	حسن فرهادی	شعر	
کریم خان زند ولیراوی ها	غلامرضا کرمی	تاریخی	۱۳۹۵
آدکلن و کپه های خارشتر	حسین زارعی	داستان	
بوشهر سرزمین آیین ها و مراسمها	محمد مظفری	آداب و رسوم	
قرمطیان گناوه و تاریخ تل تل	ماندنی عرب زاده		۱۳۹۵
هفت شهر لیراوی ودیلم-تاریخ شول حیاتداود	علیرضا خلیفه زاده	تاریخی	
عزاداری محرم در جنوب	محسن خواجه گیری		
نفت خلیج فارس، بحرگان	عباس عباسی		

میراث فرهنگی (آثار باستانی) :

ردیف	نام	محل جغرافیایی
۲	امامزاده سلیمان بن علی (ع)	ابتدای بلوار امام علی (ع)
۴	غار تو دیو	۵ کیلومتری جاده گناوه- دیلم
۵	بی بی مریم	محلله تل گنبد
۶	امامزاده شاه صدر الدین	روستای گمارون
۹	آتشکده بابا کلو	روستای مال قائد

اماکن گردشگری شهرستان گناوه :

ردیف	نام	محل جغرافیایی
۱	ساحل ماسه ای	نوار ساحلی گناوه
۲	امامزاده سلیمان بن علی (ع)	ابتدای بلوار امام علی (ع)
۳	روستای چاهک	جاده گناوه - دیلم
۴	غار تو دیو	۵ کیلومتری جاده گناوه - دیلم
۵	بی بی مریم	محله تل گنبد
۶	امامزاده شاه صدر الدین	روستای گمارون
۷	پارک جنگلی	روستای کمالی
۸	ساحل صخره ای	روستای مال قائد
۹	آتشکده بابا کلو	روستای مال قائد

• صنایع دستی شهرستان گناوه :

صدف کاری
گبه بافی
لنج سازی
گرگور بافی
حصیر بافی
قایق سازی
مغرق کاری
گلیم بافی و قالی بافی
مشبک و منبت کاری

سوغات و محصولات ویژه منطقه

نام	منطقه تولید
گبه و فرش دستباف	روستای شول - محمد صالحی
خرما و رطب	روستای محمد صالحی
میگو و ماهی	بندر گناوه - بندر ریگ - جزیره ها
صنایع دستی با درخت خرما و صدف	شهر گناوه و روستاها

برخی اماکن زیارتی و بقاع متبرکه :

ردیف	نام	محل جغرافیایی
۱	امامزاده سلیمان بن علی (ع)	شمال شهر گناوه
۲	امام زاده میر حاج	احشام احمد
۳	امام زاده شاه صدرالدین	روستای گمارون
۴	امام زاده حضرت عباس	چهارروستایی
۵	شاهرو بند	روستای کلر
۶	خواجه خضر	بندر ریگ
۷	شاه فرز	قلعه حیدر

تعداد کل امامزاده و بقاع شهرستان	تعداد موقوفات شهرستان
۴۱	۲۷

مساجد و حسینیه ها و هیأت های مذهبی

تعداد مساجد: ۱۴۰:				تعداد حسینیه: ۵۳:				هیأت های مذهبی	اماکن متبرکه ثبت شده	تعداد روحانیون مقیم	تعداد خانه عالم
شهر	بخش مرکزی	شهر	بخش ریگ	شهر	بخش گناوه	بخش مرکزی	بخش ریگ				
۵۶	۳۸	۱۳	۳۳	۲۲	۱۰	۶	۱۵	۶۳	۴۱	۸۰	۱۲

ایثارگران:

تعداد شهداء	آزادگان	جانبازان		ملاحظات (روستاهایی که بیشترین شهید داشته اند.)
		کمتر از ۲۵٪	بیشتر از ۲۵٪	
۲۰۴	۵۱	۳۷۷	۱۹۳	روستای مال قاند
اسامی سرداران شهید شهرستان: جهانشیر بردستانی - محمد جعفر سعیدی - مجید شریعتی - موسی غلامزاده دیلمی - غلامرضا بیژنی				

آموزش و پرورش شهرستان گناوه :

• تعداد دانش آموزان به تفکیک جنسیت در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲:

ردیف	دوره تحصیلی	شهری		روستایی		جمع کل پسر	جمع کل دختر	جمع کل دانش آموز
		پسر	دختر	پسر	دختر			
۱	پیش دبستانی	۷۴۷	۷۳۸	۱۴۹	۱۳۵	۸۹۶	۸۷۳	۱۷۶۹
۲	ابتدایی استثنایی	۸۵	۵۳	-	-	۸۵	۵۳	۱۳۸
۳	ابتدایی	۴۷۹۵	۴۴۶۱	۱۰۷۷	۱۰۵۵	۵۸۷۰	۵۵۱۸	۱۱۳۸۸
۴	متوسطه اول	۲۱۲۶	۱۹۵۷	۴۰۱	۳۸۲	۲۵۲۷	۲۳۳۹	۴۸۶۶
۵	متوسطه دوم	۱۰۱۳	۱۳۴۲	-	۳۵	۱۰۱۳	۱۳۷۷	۲۳۹۰
۶	هنرستان فنی	۳۶۸	۳۵۹	-	-	۳۶۸	۳۵۹	۷۲۷
۷	کار و دانش	۵۱۷	۲۲۶	-	۱۶	۵۱۷	۲۴۲	۷۵۹
جمع کل		۹۶۵۱	۹۱۳۶	۱۶۲۷	۱۶۲۳	۱۱۲۷۶	۱۰۷۶۱	۲۲۰۳۷

شاخص های بخش آموزش عمومی شهرستان گناوه

تعداد کل کلاسهای شهرستان : ۴۵۸

تعداد کلاس دایر در هر سه مقطع : ۵۸۸

تعداد معلمان تعداد کلاس کالبدی در هر سه مقطع تراکم دانش آموزان در کلیه مقاطع :

تراکم کلاسهای دولتی: $24/42 = 14359 \div 588$

تراکم کلاسهای غیر دولتی: $15/41 = 3447 \div 243$

تراکم کل: $19/915$

تعداد کلاس تخریبی: ۵

تعداد کلاس نیازمند مقاوم سازی: ۱۳

تعداد کلاس مستحکم: ۵۷۳

تعداد معلمان زن: ۵۳۹

تعداد معلمان مرد: ۲۷۰

تعداد پرسنل اداره آموزش و پرورش: ۵۸ نفر

دانشگاهها و مراکز آموزش عالی:

ردیف	نام دانشگاه و مرکز آموزش عالی	سال تأسیس	تعداد دانشکده	تعداد رشته	مقاطع تحصیلی	تعداد هیأت علمی		تعداد افراد هیأت علمی با تحصیلات		
						تمام وقت	پاره وقت	لیسانس	فوق لیسانس	دکتر
۱	پیام نور گناوه	۱۳۷۸	-	۲۱	کارشناسی	۱۱	-	-	-	۱۱
۲	دانشگاه آزاد اسلامی واحد گناوه	۱۳۸۳	-	۱۱	کارشناسی - کارشناسی	۱۱	-	-	۴	۷
۳	علمی و کاربردی	۱۳۸۸	-	۲۱	کارشناسی	-	-	-	-	-

تعداد دانشجویان:

						نام دانشگاه
تعداد کل	دختر	پسر	کارشناسی	کارشناسی ارشد و بالاتر	کارشناسی	
۱۴۶۴	۸۹۰	۵۷۴	-	۱۴۶۴		پیام نور واحد گناوه
۱۲۷۰	۵۴۹	۷۲۱	۴۴۰	۷۳۰		دانشگاه آزاد اسلامی واحد گناوه
۱۶۵۸	۱۱۸۸	۴۷۰	۱۶۵۸	-		علمی و کاربردی

اماکن ورزشی شهرستان گناوه

وضعیت (فعال/غیرفعال)	تعدادهیأت های ورزشی			آغازبهره برداری	نام مجموعه های ورزشی
	جمع	بانوان	آقایان		
فعال	۵۰	۲۱	۲۹	۱۳۸۱	سالن نفت گناوه
فعال	۴۰	۲۵	۱۵	۱۳۵۸	سالن شهید عباسی
فعال	۳۰	-	۲	۱۳۸۶	سالن غدیر
فعال	۸۰	۳	۴	۱۳۸۹	سالن رزمی
فعال	۳	۱	۲	۱۳۸۹	سالن روستای محمد صالحی
فعال	۱۰	۳	۷	۱۳۷۵	استادیوم شهید سراجی
فعال	۲	۱	۱	۱۳۸۲	استخر خلیج فارس
فعال	۱۸	۹	۷	۱۳۸۲	سالن نفت بندر ریگ
فعال	۱۵	-	۱	۱۳۸۶	سالن کشتی بندر ریگ
فعال	۵۰	-	۱	۱۳۸۰	استادیوم بندر ریگ
فعال	-	-	-	۱۳۹۰	زمین چمن فوتبال گناوه
فعال	-	-	۱	۱۳۹۱	زمین چمن بندر ریگ
فعال	-	-	۱	۱۳۹۱	زمین چمن مصنوعی بندر ریگ
فعال	-	-	-	۱۳۹۷	استادیوم شماره ۲ گناوه

سرانه فضای ورزشی شهرستان :

۹۹ سانت (زیر یک متر به ازای هر نفر از کل شهرستان) متراژ کلی ۶۱۰۴۲

بهداشت و درمان:

تعداد پزشک		تعداد داروخانه ها		تعداد درمانگاه ها و کلینیکها		تعداد خانه های بهداشت	تعداد مراکز بهداشتی و درمانی	تعداد بیمارستان
متخصص	عمومی	شبه روزی	عادی	خصوصی	دولتی			
۱۵	۳۵	۱	۱۵	۴	۳	۱۸	۱۰	۲
ملاحظات	تعداد تخت فعال			تعداد تخت مصوب	تعداد بخش	تاریخ بهره برداری	مالکیت	نام بیمارستان
	۹۳			۱۲۰	۹	۱۳۶۷	دولتی	امیرالمؤمنین
	۲۶			۳۵	۴	۱۳۶۸	دولتی	سوانح و سوختگی

نهاد های حمایتی :

قریب ۱۰۰۰ نفر تحت حمایت بهزیستی شهرستان می باشند. که ماهانه جهت هزینه های درمانی مستمری دریافت می نمایند.

آمار مستمری بگیران تحت حمایت واحد اجتماعی: ۳۳۹ خانوار

آمار مستمری بگیران معلول تحت حمایت واحد توانبخشی: ۳۴۷ نفر

آمار غیر مستمری بگیران تحت حمایت واحد توانبخشی: ۱۹۲۹ نفر

مراکز توانبخشی غیر دولتی :

۵ مرکز: مرکز زیر ۱۴ سال کوشا - مرکز حرفه آموزی بالای ۱۴ سال پسرانه گلکهای آسمانی - مرکز نگهداری بیماران روانی مزمن سرای مهر - مرکز توان بخشی و حرفه آموزی نجوا (کودکان ناشنوا) - مرکز توانبخشی و حرفه آموزی روشنا (کم بینا و نابینا) - مرکز جسمی و حرکتی هیوا - مرکز اتیسم بذرهاى ستاره ای

مراکز مشاوره: مرکز مشاوره راه سبز - مرکز مشاوره هیراد نور جنوب - صباى گناوه

گروه های همیار و اجتماع محور: گروه همیار ندای سلامت بندر- گروه همیار آوای مهرگان گروه اجتماع محور محلات شهر وروستا - مراکز مثبت زندگی (۳) مرکز

مرکز مداخله در بحران شامل خط تلفن ۱۲۳ و خودرو سیار برای کاهش طلاق در شهرستان فعال می باشد.

مجتمع های خدمات بهزیستی :

۱- شهید خدرزاده - شهید ایزدی بندر ریگ

مرکز ترک اعتیاد بامداد نوکیان گشویی- معتمد

کمیته امداد امام خمینی (ره):

خانوار تحت حمایت شهرستان ۷۰۰۰ هزار خانوار

تعداد خانوار معیشت بگیر: ۲۴۲۱ خانوار

خانوار تبصره ۱۴: ۸۴۲

آسیبهای اجتماعی :

بیکاری :

(نرخ بالای بیکاری جوانان اعم از تحصیل کرده و یا تحصیل نکرده زنان و مردان)

- ۱- اصلاح فرهنگ کار و تمایل به کار دولتی به کار خصوصی ۲- مهارت آموزی ۳- حمایت از استار آپ ها
- واشغال مبتنی بر فناوری اطلاعات ۴- ایجاد صنایع اشتغالزا، با توجه به ظرفیت های شهرستان به ویژه در حوزه نفت و پتروشیمی ۵- جلب سرمایه های غیر بومی و هدایت سرمایه های بومی به سمت اشتغال مولد و پایدار با توجه به ظرفیت های اقتصادی در شهرستان به ویژه در حوزه گردشگری، دریایی و آبرزی پروری ۶- حمایت بیشتر از صنایع کوچک و گسترش هدفمند مشاغل خانگی ۷- اجرای طرح کار ورزی و اشتغال فراگیر ۸- مداخله و همکاری وزارت علوم در جهت تاسیس رشته های دانشگاهی متناسب با ظرفیت و پتانسیل های شهرستان ۹- تسهیل شرایط دریافت وام برای جوانان جویای کار ۱۰- تسهیل در بخش تجارت خارجی ۱۰- راه اندازی سامانه آنلاین ثبت اطلاعات جوانان جویای کار شهرستان ۱۱- رایگان نمودن امتیاز آب و برق برای کار آفرینان ۱۲- جذب نیروهای بومی در صنایع نفت و گاز

تعداد ثبت نام کنندگان در سایت کاریابی شهرستان در سال ۱۳۹۷	تعداد ثبت نام کنندگان در سایت کاریابی شهرستان در سال ۹۸
۳۷۵۰ نفر	آمار در دسترس نیست

اعتیاد:

۱- تهیه آمار موثق از تعداد معتادین با لحاظ سن، جنس، تحصیلات و... ۲- انجام پژوهش و کار تحقیقی با توجه به ویژگی های منحصر بفرد در هر منطقه ۳- توزیع عادلانه امکانات به ویژه در مناطق حاشیه ای ۴- مبارزه با خرده فروشی و جمع آوری معتادین متجاهر ۵- اجتماعی کردن مبارزه با اعتیاد و استفاده از ظرفیت سمن ها، مدارس، دانشگاه ها، مساجد و خیرین ۶- اشتغال و حمایت اجتماعی از معتادین بهبود یافته ۷- تغییر نگرش عمومی به اعتیاد از جرم به بیماری و آسیب اجتماعی ۸- حمایت از کمپ های ترک اعتیاد ۹- حمایت بیشتر از NA اعتیاد مصرف الکل سال ۱۳۹۷ تعداد ۴۵۷ نفر مراجعه به درمانگاهها و تعداد ۳۲۱ نفر از ابتدای سال ۱۳۹۸ تا کنون اعتیاد اختلال مصرف مواد مخدر: تعداد ۱۱۴۵ نفر از ابتدای سال ۱۳۹۷ و تعداد ۱۲۴۳ نفر در ابتدای سال تاکنون از ابتدای سال تاکنون ۱۲۴ نفر معتاد در کمپ های ترک اعتیاد شهرستان گناوه جهت ترک حضور پیدا کرده اند.

تعداد مراجعه کنندگان به کمپهای ترک اعتیاد گناوه بر حسب سن

رده سنی	۱۵-۱۹	۲۰-۲۴	۲۵-۲۹	۳۰-۳۴	۳۵-۳۹	۴۰-۴۴	۴۵-۴۹	۵۵-۵۹	۵۰-۶۰
تعداد	۳	۱۲	۱۵	۲۱	۴۰	۱۴	۱۲	۴	۳

طلاق:

۱- تهیه آماری موثق از تعداد طلاق ۲- انجام پژوهش و کار تحقیقی در این زمینه و شناسایی علل و ارایه راهکار های متناوب با آن ۳- آموزش و مهارت زندگی مشترک پیش از ازدواج و مشاوره قبل از طلاق ۴- استفاده از توان سمن های فعال در این حوزه ۵- ترویج و تقویت سبک زندگی ایرانی- اسلامی

سال ۹۰	سال ۹۱	سال ۹۲	سال ۹۳	سال ۹۴	سال ۹۵	سال ۹۶	سال ۹۷	سال ۹۸ تاکنون
۲۹	۱۴	۹۰	۶۲	۵۰	۲۰۵	۲۰۳	۱۸۹	۱۰۰

تعداد طلاق و یادخواستهای طلاق در دفاتر مشاوره: سال ۱۳۹۷ تعداد ۶۹ نفر و از ابتدای سال ۹۸ تاکنون تعداد ۶ نفر طلاق صادر شده است

اشتغال غیر مجاز، اشتغال اتباع بیگانه، اشتغال دستفروشان:

۱- با توجه به ممنوعیت سکونت اتباع بیگانه در شهرستان واشتغال آنها در مشاغل مانند دستفروشی و کارگری مغازه ها و از آن سو نیاز به آنها جهت انجام مشاغل سخت مانند بنایی و مشاغل خاص مانند کفشی لذا ممنوعیت از اشتغال در مشاغل کاذب و دستفروشی و شغل کارگری مغازه ها و هدایت آنها به سمت مشاغل سخت و فاقد تقاضای کافی از سوی نیوری کار ایرانی و بومی ضروری است ۲- با توجه به این که دستفروشی معضلی جهانی به ویژه در شهرهای با ظرفیت اقتصادی و مهاجر پذیر است و تصمیم به رسمیت شناختن و ساماندهی آن به ویژه در شهرهایی که با بحران بیکاری مواجه هستند، لذا می طلبد با برنامه ریزی کوتاه مدت و بلند مدت این معضل و مسئله اجتماعی - اقتصادی با لحاظ نمودن شرایط و ویژگی های آن در گناوه، ساماندهی شود.

جمع آوری اتباع افغانه در بازار طی در سال ۱۳۹۸	جمع آوری اتباع افغانه فروشنده در بازار طی سه نوبت در سال ۱۳۹۷
تاکنون	۱۴۵
۱۱۲	

حاشیه نشینی و سکونتگاههای غیر رسمی

۱- الحاق دره خرگوشی به طرح تفصیلی شهر از یک سو و جلوگیری از ساخت وساز های غیر مجاز بر روال گذشته از سوی دیگر ۲- الحاق به شهر یا به رسمیت شناختن شهرک غدیر و احمد آباد به عنوان یک روستا با توجه به مقررات مربوط به محدوده و حریم شهر ۳- ایجاد امکانات آموزشی و بهداشتی و ارائه خدمات عمومی به ساکنان این مناطق با توجه به رویکردی دولت در این زمینه و پیشگیری از تبدیل آنها به کانون های جرم خیز و رشد آسیبهای اجتماعی کما این که پشت بند دره دچار چنین وضعیتی است ۴- با جدیت از احداث خانه باغ های جدید جلوگیری شود و از طرف دیگر طرح ساماندهی آنها برای استفاده در زمینه گردشگری و به عنوان اقامتگاه و با پرداخت حقوق عمومی و رعایت مقررات ساماندهی شود.

مناطق حاشیه ای	پشت بند دره (محل امید)	شهرک غدیر	حیدر آباد- احمد آباد
جمعیت	۷۵۰ نفر	بیش از ۱۰۰۰ نفر	حدود ۲۰۰ نفر

اقدام به خودکشی

۱- انجام مداخلات روان درمانی نسبت به کسانی که اقدام به خودکشی کرده اند به عنوان حلقه مفقوده پیشگیری از خود کشی ۲- آگاه سازی و ایجاد حساسیت عمومی نسبت به این پدیده از طریق مطبوعات و رسانه های محلی و فضای مجازی ۳- انجام کار تحقیق جهت شناسایی علل اصلی و اتخاذ راهکار متناسب با آن ۴- ایجاد نشاط اجتماعی با برگزاری جشن ها، کنسرت ها، ایجاد زمینه برای فعالیت های اجتماعی و تقویت پیوندهای اجتماعی و گسترش ورزش های همگانی و فعالیت های هنری و فرهنگی

تعداد اقدام به خودکشی در سال ۱۳۹۷	تعداد اقدام به خودکشی ابتدای سال ۹۸ تاکنون
۱۱۹	۹۸

فعالیت ملوانی و ته لنجی

مرزی بودن شهرستان با حوزه خلیج فارس و وجود خورهای بدون مجوز و متعدد تخلیه بار امکان قاچاق کالا از مبادی غیر مجاز را فراهم آورده است. کشف کالاهای قاچاق و ورود بی رویه کالای قاچاق آسیبهای جبران ناپذیری به اقتصاد شهرستان وارد نموده است. آمار بالای بیکاری و ریسک پایین انجام معاملات کالای قاچاق موجب شده بخشی از جوانان جویای کار شهرستان به این سمت کشیده شوند.

دیگر آسیبهای اجتماعی که به عنوان آسیبهای نوپا در شهرستان گناوه در حال افزایش می باشند.

افزایش سن ازدواج - نرخ بالای بیکاری زنان - نرخ پایین مشارکت اقتصادی زنان - کم بودن زنان ورزشکار - رواج بدحجابی - اعتیاد به فضای مجازی - خیانت زناشویی - کمبود فضای ورزشی مختص زنان - پایین بودن سطح نشاط و شادکامی

طلاق :

۱- تهیه آماری موثق از تعداد طلاق ۲- انجام پژوهش و کار تحقیقی در این زمینه و شناسایی علل و ارایه راهکار های متناوب با آن ۳- آموزش و مهارت زندگی مشترک پیش از ازدواج و مشاوره قبل از طلاق ۴- استفاده از توان سمن های فعال در این حوزه ۵- ترویج و تقویت سبک زندگی ایرانی - اسلامی

سال ۹۰	سال ۹۱	سال ۹۲	سال ۹۳	سال ۹۴	سال ۹۵	سال ۹۶	سال ۹۷	سال ۹۸ تاکنون
۲۹	۱۴	۹۰	۶۲	۵۰	۲۰۵	۲۰۳	۱۸۹	۱۰۰

تعداد طلاق و یادرخواستهای طلاق در دفاتر مشاوره: سال ۱۳۹۷ تعداد ۶۹ نفر و از ابتدای سال ۹۸ تاکنون تعداد ۶ نفر طلاق صادر شده است

تعداد طلاق ثبت شده بر اساس آدرس ثبت شده در اداره کل ثبت احوال :

ردیف	مردان	زنان	آمار طلاق استان بوشهر در بازه زمانی	درصد شهرستان گناوه به استان
میزان طلاق در سال ۱۳۹۷ بر اساس آدرس ثبت شده	۱۵۱	۱۸۲	۱۹۵۴	۹/۳
میزان طلاق در شش ماهه نخست سال ۱۳۹۸ بر اساس آدرس	۸۲	۷۹	۸۹۴	۹/۸

علل و عوامل رشد طلاق در سالهای اخیر در شهرستان گناوه

در سالهای اخیر خصوصاً از دهه ۹۰ شهرستان گناوه با رشد سرسام آوری از طلاق و یا طلاق عاطفی زوجین مواجه شده است که با بررسی میدانی و تحقیق از متقاضیان طلاق از سوی شوراهای حل اختلاف، دادگستری و مشاورین شهرستان از دلایل عمده طلاق می توان به :

- ۱- خیانت زوجین ۲- تنوع طلبی ۳- دخالت اطرافیان ۴- بیکاری ۵- اعتیاد ۶- عدم مسئولیت پذیری یکی از زوجین ۷- چشم و هم چشمی ۸- عدم شناخت ۹- از بین رفتن قبح طلاق در بین افراد

خودکشی

۱- انجام مداخلات روان درمانی نسبت به کسانی که اقدام به خودکشی کرده اند به عنوان حلقه مفقوده پیشگیری از خودکشی ۲- آگاه سازی و ایجاد حساسیت عمومی نسبت به این پدیده از طریق مطبوعات و رسانه های محلی و فضای مجازی ۳- انجام کار تحقیق جهت شناسایی علل اصلی و اتخاذ راهکار متناسب با آن ۴- ایجاد نشاط اجتماعی با برگزاری جشن ها، کنسرت ها، ایجاد زمینه برای فعالیت های اجتماعی و تقویت پیوندهای اجتماعی و گسترش ورزش های همگانی و فعالیت های هنری و فرهنگی

تعداد اقدام به خودکشی در سال ۱۳۹۷	تعداد اقدام به خودکشی ابتدای سال ۹۸ تاکنون
۱۱۹	۹۸
تعداد فوت بر اثر خودکشی خودکشی در سال ۱۳۹۷	تعداد فوت بر اثر خودکشی ابتدای سال ۹۸ تاکنون
۱	۲

دلایل خودکشی :

ناکامی - عدم رویایی با مشکلات - خود کمتر بینی

عمده خودکشی های ثبت شده در شهرستان گناوه منجر به فوت افراد نشده است و با انتقال به بیمارستان بهبودی جسمی حاصل شده است . اکثر خودکشی ها با مصرف قرص و مواد سمی و یا خودسوزی بوده است که بیشتر خانواده ها از اقرار به خودکشی فرزندشان به بیمارستان امتناع می ورزند .

بیمارستان امیرالمومنین (ع) و سوختگی گناوه دوره های روان درمانی و مشاوره را حتی پس از ترخیص از بیمارستان برای بیماران خودکشی در نظر می گیرند .